

TADY A TAM ANEB JAKÉ JE TO STUDOVAT LOGOPEDII V ZAHRANIČÍ?

ROZHOVOR S ALENOU NETOLICKOU A VILMOU MIKEŠOVOU

Mgr. Zuzana Lebedová

V minulých měsících se Rada AKL podílela ve spolupráci s Národním centrem ošetrovatelství a nelékařských zdravotních oborů na tvorbě otázek k tzv. Aprobační zkoušce. Zkouška se týká těch uchazečů o místo logopeda ve zdravotnictví, kteří vystudovali mimo země EU. Napadlo mne zeptat se na zkušenosti ze studia někoho, kdo v zahraničí logopedii vystudoval. Oslovila jsem dvě dámy, Alenu Netolickou a Vilmu Mikešovou. Oběma děkuji za rozhovory, po jejich přečtení, přiznám se, mne přepadla touha jít studovat ještě jednou...

Alena Netolická, BSc. (Hons.), M.H.Sc.

Studovala logopedii na lékařské fakultě Torontské univerzity a absolvovala čtyřletý studijní program v oboru psychologie na Torontské univerzitě. Strávila přes deset let studiem a prací ve školách a v ordinacích v multikulturním Torontu, kde vznikl její zájem o poskytování logopedické péče mnohojazyčné populaci. Věnuje se též rané logopedické intervenci a využití pro jazyk nejcitlivějšího období od 0–5 let.

Jak to přišlo, že jste se rozhodla studovat v zahraničí?

Žila jsem v zahraničí a měla plán se v Kanadě usadit na trvalo.

Kolik semestrů tvoří studium logopedie v zemi, kde jste studovala?

Záleží na programu. Já jsem studovala Master of Health Science (MHSc.) na Torontské univerzitě. Jednou z podmínek přijetí bylo dokončení prerekvizitních kurzů v lingvistice, fonetice, psychologii, statistice a fyziologii během čtyřletého bakalářského programu. Další podmínkou byla dobrovolná asistence klinickým logopedům. Samotný MHSc. program je tvořen z devíti studijních částí. Zde lze najít více informací: <https://slp.utoronto.ca/admissions/mhsc-timelines/>.

Žijete v České republice, v čem se liší logopedická péče zde a v Kanadě?

Kanadská logopedická péče využívá více standardizovaných vyšetřovacích

instrumentů. Velký důraz se klade na ranou logopedickou intervenci a trénink rodičů.

V čem je odlišné studium logopedie zde a tam?

Logopedii jsem v ČR nestudovala, takže nemohu porovnat samotné studium. V Kanadě kliničtí logopedi neatestují. Po dokončení programu žádají o členství v provinční logopedické asociaci. Bez členství v ní je protizákonné praktikovat. V provincii Ontario je asociace CASLPO (College of Audiologist and Speech and Language Pathologist of Ontario, www.caslpo.com). Tato asociace dohlíží na optimální standard praxe, celoživotní vzdělání logopedů, řeší i stížnosti klientů.

V čem spatřujete největší přínos toho, že jste studovala v zahraničí?

Měli jsme dostupné nejnovější informace z výzkumu v klinické logopedii a audiologii. Vyučovali nás špičkoví a překvapivě skromní vědci. Dle mého názoru nám MHSc program dal kvalitní teoretický i praktický základ. Ovšem neustále cítím potřebu se vzdělávat. Mnoho jsem se naučila tady v Čechách od svých klientů, jejich rodin, od kolegů logopedů i kolegů z jiných profesí.

Je něco, co vám ve studiu chybělo?

Program byl velmi intenzivní. Nebyl čas na odpočinek.

Rozhodla byste se znovu pro stejný obor?

Nepochybně.

Kde v současné době pracujete a co vás ve vaší práci nejvíce těší?

Věnuji se především svým dětem. Pracuji na Canadian Medical. Těší mě, když se klient zlepšuje a daří se spolupráce s rodinou i kolegy.

Mgr. Vilma Mikešová

V letech 1985–1990 vystudovala jednooborovou logopedii na Moskevském státním institutu V. I. Lenina. V roce 1993 složila atestační zkoušku v oboru klinické logopedie, v roce 1997 ukončila studium jednooborové psychologie na MU Brno. Od roku 1990 se souvisle věnuje klinické logopedické praxi v ambulanci i u lůžka, specializuje se zejména na neuropsychologické metody Lurijovy školy, jejich rozvoj a využití u nejrůznějších diagnóz.

Jak to přišlo, že ses rozhodla studovat v zahraničí?

Studium v socialistickém Československu bylo pro naši rodinu z finančních důvodů nedostupné a navíc mne lákaly outdoorové aktivity v divoké přírodě. Oba rodiče mě odhodlání studovat v SSSR zpočátku přijali s rozpaky, ale jelikož vysokoškolské vzdělání patřilo k jejich prioritám, smířili se s tím.

Kolik semestrů tvořilo studium logopedie v Rusku?

Deset, přičemž vyučování bylo od pondělí do soboty večer. Součástí studia byla jednosemestrální souvislá pedagogická a logopedická praxe ve škole a školce pro vadně mluvící v rodné zemi.

Žiješ v České republice, v čem se liší logopedická péče zde a v Rusku?

V době, kdy jsem studovala (1985–1990), měl logoped nadstandardní podmínky, pětihodinovou pracovní dobu kvůli hlasové hygieně. Zaujalo mne například dělení dětí v logopedických MŠ do tříd dle diagnóz a propracované formy skupinové péče, běžně stanovená diagnóza dětské vývojové dysartrie (až 30 % dětí s artikulačním deficitem), detailní vyšetřovací protokoly a tréninkové programy pro nejrůznější diagnózy, následná péče pro afatiky ve speciálních centrech patologie řeči. Obor logopedie je důsledně rozvíjen na základech klinické neuropsychologie

a neurofyziologie, proto je zcela přirozeně chápán jako klinický obor, i když s pojmem klinický logoped jsem se nesetkala. Profese logopeda je vůči profesi učitele „autonomní“ stejně jako třeba profese fizioterapeuta či psychologa.

V čem je odlišné studium logopedie zde a tam?

Nemohu komplexně hodnotit, vypíšu své vzpomínky a úsudek nechám na čtenáři. Obor logopedie jsme studovali jako samostatný obor na defektologické fakultě, kde existují i jiné obory – tyflopédie, surdopédie aj. Rozlišování dvou samostatných oborů – logopedie a surdopédie – osobně považuji za velmi účelné, protože diagnostika a terapie řečových, jazykových, hlasových vad vychází z neuropsychologických a neurofyziologických poznatků, které ale nejsou tím nejzásadnějším u sluchových vad, každý obor má svá specifika.

Prvních pět semestrů je věnováno předmětům z oblasti medicíny, psychologie, lingvistiky. Absolventi získávají v navazujícím kvalifikačním studiu ještě další kvalifikaci – válečná zdravotní sestra. Toto studium je pro cizince nepřístupné, cizinci se v tuto dobu věnují získávání jiné kvalifikace – lektor ruského jazyka. Další semestry jsou především věnovány jednotlivým logopedickým diagnózám, každá z nich se studuje jako samostatný předmět nejméně dva semestry. Přirozenou součástí studia jsou různá praktická cvičení a nácviky – např. trénink hlasových dovedností, logorytmiky a náslechy v nejrůznějších zařízeních. Vyučující mají za sebou mnohaletou praxi s klienty v oboru, který vyučují. V 8. semestru studenti pracují pod dohledem vyučujícího v logopedické poradně působící přímo na fakultě.

Co je naprosto zásadní, absolvent ruské VŠ je připraven k aktivní samostatné praxi. Je to zřejmě vynuceno ruskými realitami – absolventi po škole odjíždějí pracovat i do nejdlehlších oblastí.

V čem spatřuješ největší přínos toho, že jsi studovala v zahraničí?

Získala jsem velmi kvalitní vzdělání, ze kterého čerpám dodnes. Klinické vyšetřovací postupy, umění rozlišovat primární a sekundární deficit, terapii vystavěnou na syndromologickém rozboru obtíží považuji za nejvýhodnější pro pacienta. Žádné standardizované testy je nemohou – v práci s klientem a pro klienta – nahradit.

Je něco, co ti ve studiu chybělo?

Ve studiu po odborné stránce nic, chyběl mi kontakt s vrstevníky v Čechách. Dodatečně si uvědomuji, že jsme se při studiu nevěnovali standardizovaným testovým metodám. Následně jsem to dohnala při studiu jednooborové psychologie na české VŠ v 90. letech. I tak se ale zतोžňuji s tím, že testové metody mají své místo spíše ve výzkumu, při publikační činnosti, v komunikaci s laiky, se zdravotními pojišťovnami.

Rozhodla by ses znovu pro stejný obor?

Odpovím tak, že nelituji, že jsem se pro něj kdysi rozhodla. Fascinuje mne neuropsychologie, její možnosti ovlivňovat činnost a funkce mozku a asi nikdy nepřestanu žasnout nad jejími možnostmi v každodenní praxi logopeda.

Kde v současné době pracuješ a co tě ve tvé práci nejvíce těší?

Provozují smluvní Ambulanci klinické logopedie U Bečvy 2, Přerov, věnuji se široké dětské i dospělé klientele a vykonávám konzilia u lůžka v Nemocnici Přerov. Těší mne pokroky, kterých klienti dosahují. Těší mne popularita Lurijovské neuropsychologie, zájem o vzdělávání v tomto směru i o terapeutické postupy, které jsem v naší republice – byť anonymně – zpopularizovala a rozvinula. V neposlední řadě mi přináší radost hlasová pedagogika, je to prostě krásné, rozvíjet v člověku fyziologicky tvořený a estetický hlas.